

เทศน์พระ วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เสียงข้างนอก-เสียงข้างใน ถ้าเสียงข้างนอกมันมีฤทธิ์มีเดช หัวใจเราก็มั่นป่วน ถ้าเสียงข้างนอกไม่มีฤทธิ์มีเดช มันจะมีฤทธิ์มีเดชเพราะจิตใจเราอ่อนแอ จิตใจเราไปรับรู้เขาเอง เสียงก็คือเสียง เสียงมีอยู่โดยธรรมชาติของเขา แม้แต่เสียงธรรมชาติมันก็มีอยู่โดยธรรมชาติของมัน ลมพัดใบไม้ไหว ลมพัดใบไม้ไหวหวนะ มันมีใบไม้หรือมันมีลมพัด มันมีทั้งลม มันมีทั้งใบไม้ ถ้าไม่มีใบไม้ ลมก็มีอยู่ แต่ใบไม้ไม่ไหว ใบไม้ไหวต่อเมื่อลมพัด ถ้าใบไม้มันไหว มันไหวด้วยตัวมันเอง มันเจริญเติบโตจากใบอ่อนเป็นใบแก่โดยธรรมชาติของมัน จิตของเราก็เหมือนกัน จิตของเราถ้าเรามีหลักมีเกณฑ์ของเรา มันพัฒนาของมันขึ้นมา

เราเกิดมาเป็นเด็กอ่อน คูลิ เป็นตัวอ่อนอยู่ในครรภ์ของมารดา ๙ เดือน กว่าที่จะฟักตัวขึ้นมา กินเลือดในอกของแม่ นี่สิ่งที่มันเติบโตขึ้นมา แล้วมันเติบโตขึ้นมา คลอดออกมาเป็นเด็กอ่อน แล้วมันพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา นี่ร่างกายแข็งแรง ร่างกายเหมือนกัน ทุกคนเป็นเด็กเป็นผู้ใหญ่เหมือนกัน แต่หัวใจไม่เหมือนกัน หัวใจโตขนาดไหน เฒ่าทารก เฒ่าขนาดไหน อายุมากขนาดไหน แต่หัวใจไม่มีจุดยืน ร่างกายมันเติบโตไปตามธรรมชาติของมัน แต่หัวใจทำไมมันไม่เติบโตล่ะ ถ้าหัวใจมันเติบโตนะ แม้แต่อยู่ในครรภ์ของมารดา เจ้าชายสิทธัตถะคลอดออกมาอย่างได้ ๗ ก้าว ไปได้เลย เปล่งวาจาเลย “เราจะเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย” ฝั่งๆ ที่ยังไม่ได้ออกบวช แต่เพราะอำนาจวาสนา จิตใจมันมีอำนาจวาสนาของมัน มันสร้างสมของมันขึ้นมา มันมีจุดยืนของมัน

ถ้าจิตใจของเรามีวาสนาของเรา การแสดงออกของใจ การแสดงออกของใจมันมีจุดยืนของมัน ถ้าจุดยืนของมัน จุดยืนของใจ การกล้าหาญ ความกล้าหาญนั้นถ้ามันเป็นมัจฉา มันเป็นทางที่ชั่ว มันจะปล้นมันจะจีเขา มันจะทำลายเขาได้หมดเลย

แต่ถ้ามันมีจุดยืนของมัน แล้วมันเป็นสัมมา มันมีจุดยืนของมัน มันแก้ไขของมันนะ เพราะถ้าไม่มีการแก้ไข พลังงานก็คือพลังงานใจ ความกล้าหาญก็คือความกล้าหาญ มันเป็นธรรมชาติอัน

นั่น มันเป็นกรรมขึ้นมาไม่ได้ ถ้าเป็นกรรมขึ้นมา มันต้องมีมรรคขึ้นมาก่อน ถ้ามันมีมรรคขึ้นมา มรรคมันมาจากไหน

เราวขมาแล้วนะ วันนี้วันอุโบสถ อุโบสถสังฆกรรม เรา่วมลงสังฆกรรม เรามาลงอุโบสถร่วมกันเพื่อมาตรวจสอบกัน มาตรวจสอบกัน มาเข้าหมู่ เข้าหมู่เพื่อให้เห็นจุดบกพร่องของตน ทุกคนมีจุดบกพร่องนะ โดยธรรมชาติของคนไม่มีสิ่งใดดี ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ ไม่มีสิ่งใดดี แต่ในขณะที่เราวิปัสสนากัน เราทำสมาธิกัน ถ้าจิตมันไม่มีสติสัมปชัญญะ สติ-มหาสติ มันจะสงบตัวได้อย่างไร ขณะที่มันเป็นมรรคญาณขึ้นมา ถ้ามรรคไม่สมบูรณ์ขึ้นมา มันจะชำระกิเลสได้อย่างไร

มัน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ไง ขณะที่มรรคญาณมันมีสมาธิปฏิบัติมา มันรวมตัว มัน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ของมัน มัน ๑๐๐ เปอร์เซ็นต์ของอริยสังขะ ไม่มีใครจะควบคุมได้ ไม่มีใครจะกันค้ำมาจากโลก จากภายนอกได้ มันจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจของมันเอง มันจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่ทุกข์ๆ ร้อนๆ มันจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่ทุกข์ยาก มันจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่บกพร่อง มันจะเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่เวียนตายเวียนเกิด แต่เพราะมีศรัทธามีความเชื่อถึงมีจุดเริ่มต้น จุดเริ่มต้นคือการตั้งสติ การตั้งสติของเรา ตั้งให้ชีวิตดำรงขึ้นมา ถ้าเราไม่ตั้งสติของเราขึ้นมา มันจะไหลไปตามกระแส ไหลไปตามกระแสโลก เสียงพัดขึ้นมา ลมพัดไปไม่มีไหว หمامันเห่า หمامันนอนอยู่ แค่ลมพัดไปไม่มีไหว่มันก็เห่า มันตกใจมันนะ

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อหัวใจของเรา เราไม่มีจุดยืนของเรา เสียงอะไรเกิดขึ้นมา โลกธรรมมันแสดงตัวขึ้นมา ห้วนไหวไปหมด ไปตามกระแสโลกนะ สิ่งก็ตามกระแสโลก นักวิทยาศาสตร์ผู้ที่บริหารจัดการเขาวัดกระแสของเขา คูสิ ทางทหารเรือ น้ำขึ้นน้ำลง เขาวัดของเขา เขาคำนวณของเขาว่าน้ำขึ้นน้ำลง ขณะที่เขาจะโจมตีข้าศึกของเขา เขาจะวัดกระแสน้ำ เขาคำนวณของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ทางวิทยาศาสตร์เขาพิสูจน์ของเขาด้วยเสียง เสียงหนัก-เสียงเบา เสียงมันมีน้ำหนักขนาดไหน เราคุยเป็นทางวิทยาศาสตร์ไง แต่เราไม่ตื่นตื่นไปกับเขา เราไม่ได้ตื่นตื่น มันมีธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้น แล้วเราจะใช้ประโยชน์อย่างนั้น

แต่ถ้าเป็นกิเลสมันตื่นตื่น มันตื่นตื่นเพราะมันควบคุมไม่ได้ มันตื่นตื่นเพราะมันไปรับรู้เขา มันตื่นตื่นเพราะหัวใจมันอ่อนแอ เพราะหัวใจมันอ่อนแอ เพราะหัวใจมันไม่มีจุดยืน สิ่งใดเกิดขึ้น เหมือนหมาเห่าไปตอแห่ง เห่าไปหมด สิ่งใดเกิดขึ้นมันไปตามเขาหมดเลย

ความคิดเราก็เหมือนกันนะ ขณะโดยธรรมชาติ ความคิดนี้ห้ามมันไม่ได้ ความคิดมันเอา
ความทุกข์มาให้เรา ความคิดของเรามันเอาความทุกข์มาให้เรา ทุกข์เพราะเกิดจากความคิด ทุกข์
เพราะอยู่วิเวก อยู่ด้วยตัวมันเอง ความคิดมันยิ่งฟุ้งซ่าน ความคิดมันฟุ้งซ่านขึ้นมา มันทำลายตัวเรา
เอง

เวลาเราอยู่ด้วยกันในครอบครัว สังคมโลก เพราะสังคมสัตว์โลก มนุษย์เป็นสัตว์สังคม
สัตว์สังคมอยู่ด้วยกันก็ทำลายกัน สัตว์สังคมไม่ได้อยู่ด้วยกันมันก็เหงา มันก็ว่าเหว มันก็ต้องหา
เพื่อน เวลาอยู่ด้วยกันมันก็เบียดเบียนกัน มันก็ทำลายกัน เราก็อ่าสังคมทำร้ายเรา ทุกคนทำร้ายเรา

ขณะที่เราออกบวช เราออกมาแล้วเป็นสากยบุตรพุทฺธิโนรส ไปแบบนอแเรด นอแเรดนะ
อยู่ในกุฏิ อยู่ในทางจงกรม เราอยู่ของเราคนเดียว ไม่มีใครมายุ่งกับเรา แต่ความคิดของเรา
ความคิดที่มันเกิดขึ้นมาจากเรามันทำลายเราไปหมด มันทำลายเรานะ จะเดินจงกรม ตั้งเวลาไว้แล้ว
มันก็ทำไม่ได้อย่างที่ตั้งใจ มันจะนั่งสมาธิภาวนาไม่ได้อย่างที่ตั้งใจทั้งนั้นเลย มันเป็นเพราะอะไร
ใครทำอะไรเรา มีใครทำอะไรเรา ความคิดเราทั้งนั้นทำลายเรา

แต่เวลาไปอยู่ในสังคม ดูแต่คนอื่น ดูแต่สิ่งข้างนอก นี่บ้ำสังขาร บ้ำสังขารนะ เราคิดของ
เรา เราปรุงแต่งของเรา เรายึดมั่นถือมั่นความคิดของเรา แล้วความคิดมันก็มีความคิดใหม่ขึ้นมา
ความคิดใหม่มันก็เหยียบย่ำความคิดเก่า ความคิดเก่าพอมันโดนเหยียบย่ำเข้าไปมันก็มีความคิด
ใหม่ แล้วความคิดใหม่มันนี่ถือว่าเป็นความคิดใหม่ มันก็เป็นความคิดเก่าที่เอามาคิดใหม่

ความคิดเดิมที่เคยคิดที่เคยทุกข์ที่เคยยาก แล้วมันก็มีเอามาคิดใหม่ มันก็เป็นของใหม่ ของ
สดๆ ร้อนๆ สดๆ ร้อนๆ เพราะอะไร เพราะมันสะเทือนใจ มันมีรสชาติ แต่พอคิดไป มันคุ้นชินกับ
มัน มันก็จืดมันก็จาง มันก็คิดว่าไม่มีคุณค่า มันก็ไปคิดเรื่องใหม่ เดียวมันก็วนกลับมาคิดอีก เห็น
ใหม่ ใครเป็นคนบ้ำ ใครเป็นคนบ้ำ คนบ้ำคือจิตเรามันบ้ำ มันบ้านะ ดูสิ แล้วพอมันคิดขึ้นมา มัน
ไม่มีลม ไม่มีใบไม้ มันก็คิดให้มันมี คิดให้มันไหว คิดให้มันเปลี่ยนแปลงไป มันก็ห้ามมันเอง แล้ว
หมามันก็ห้ามมัน ความคิดมันก็เห่าความคิด ตัวเองก็เห่าตัวเองใจ มันก็เดือดร้อน มันเดือดร้อนอยู่
ภายใน ถ้ามันเดือดร้อนอยู่ภายใน เดือดร้อนนะ เดือดร้อนคืออะไร เดือดร้อนคือกิเลส แล้วทำไม
ไม่ดับที่นี้ล่ะ

ถ้ามันเดือดร้อนที่ไหน มันต้องดับที่นั่นสิ มันทุกข์ที่ไหน มันต้องดับที่นั่น ทุกข์ที่นี้ แต่ไปดับที่ข้างนอก ทุกข์ที่นี้ ทุกข์ในหัวใจ แต่ไปหาดับที่อื่นไป หาไปดับในสิ่งแวดล้อม หาไปดับที่เครื่องอาศัย หาไปดับเอาข้างนอก ไม่พอใจสิ่งต่างๆ ทั้งหมด ไม่พอใจอะไรเลย ไม่พอใจเขาไปทั้งนั้น แต่ไม่ได้มองเลยละ ไอ้ที่บกพร่องอยู่ ไอ้หัวใจทำไมไม่ถมให้เต็ม ถ้ามันถมใจมันเต็ม มันจะไม่พอใจสิ่งใด เพราะมันพออยู่พอกินในตัวมันเอง

ถ้าจิตมันสงบขึ้นมา มันพออยู่พอกินในใจของตัวเอง ใจของตัวเองมันพร้อม คุณสิ แก้วน้ำที่มันพร้อม เวลาเขย่ามันเสียงดังนะ ถ้าแก้วน้ำที่มันเต็ม มันคงไปไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน ถ้าใจมันพร้อม ใจมันมีอากาศอยู่ในนั่นเอง เวลาเขย่า น้ำจะดังมาก แล้วทำไมเราไม่ตั้งสติละ เราตั้งสติ น้ำหยุดลง หินทุกวันหินมันยังกร่อน ถ้าเราตั้งสติ เราควบคุมตัวเราเอง มันต้องทำได้

แหล่งน้ำ เขาหาแหล่งน้ำกัน เวลาเขาทำการเกษตร เขาต้องการน้ำมาก นี่ก็เหมือนกัน เรามีของเรา แหล่งน้ำมีอยู่แล้ว สติสัมปชัญญะ ความรู้สึกทุกขรื้อน ความกระเทือนใจมันมีอยู่แล้ว แล้วถ้ามันเป็นแหล่งน้ำที่เราใช้ประโยชน์ มันก็ต้องเย็นได้ ความทุกข์กับความรู้สึก จิตมันเป็นความรู้สึก พุทโธ พุทระ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

พุทระ พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน มันอยู่กับเรา มันคือแหล่งน้ำ มันเป็นต้นของความคิด สิ่งที่มีมันอยู่กับเรา แล้วทำไมเราไม่หาเราไปหาอะไร เราไปหาสิ่งข้างนอกกัน

เราตั้งใจบวช บวชมาเป็นพระ จตุตถกรรมโดยอุปัชฌาย์มาเป็นสมมุติสงฆ์ บวชมาแล้วเป็นพระใหม่ ถ้าเป็นพระขึ้นมา พระผู้ประเสริฐ เราประเสริฐไหม ถ้าเราประเสริฐ ทำไมเราเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเราไม่ได้ ถ้าเราจะเอาใจไว้ในอำนาจของเราได้ ถ้าเราเป็นผู้ประเสริฐ ประเสริฐมันประเสริฐจากข้างใน ถ้าข้างในมันประเสริฐ สิ่งที่ประเสริฐ สติสัมปชัญญะมันจะพร้อมไปหมด สิ่งที่เกิดขึ้นไหว สิ่งที่ได้รับรู้ไป มันเป็นแค่สิ่งที่รับรู้ มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยใจใหม่

คุณสิ ร่างกายของเรา เรากินอึมันนอนอุ่น เราต้องอาบน้ำชำระร่างกาย สิ่งที่มีมันขับเหงื่อขับไคล ออกมามันเป็นอะไร มันเป็นธรรมชาติของมันใจใหม่ นี่ธรรมชาติของมัน เราต้องทำความสะอาดร่างกายทุกวัน อาบน้ำวันละกี่หน อาบน้ำเพื่ออะไร? เพื่อชำระร่างกายให้มันสะอาดขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าความกิดมันมีหลักของมัน สิ่งที่สำคัญปัจจัยเครื่องอาศัย ในบริจาร ๘ ในข้อวัตรปฏิบัติ มันเป็นเครื่องอยู่ของใจ มันเป็นวิหารธรรม ธรรม คุณิ คุณิ่งที่เป็นภาชนะ น้ำท่าต่างๆ เขาเอาอะไรไปตักมันมา เขามีภาชนะใช้ใหม่ เขาถึงตักน้ำ ตักสิ่งต่างๆ มา อากาศเขาเอามาทำเป็นออกซิเจน เขาเอามาใช้เป็นประโยชน์ เขามีภาชนะบรรจุมัน

จิตที่มันมีหลักมีเกณฑ์ของมันขึ้นมา สิ่งที่มันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา มันมีในตัวของมันเอง สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่สิ้นกิเลสแล้วยังมีชีวิตอยู่ มันมีธาตุขันธ์โดยธรรมชาติของมัน ถ้าโดยธรรมชาติของมันก็อยู่กับสิ่งนี้ อยู่กับสิ่งที่เป็นข้อวัตรปฏิบัติ อยู่กับวิหารธรรม อยู่กับตัวของใจ แต่ใจมันแสดงออก มันแสดงออกโดยสัญชาตญาณ แสดงออกโดยธรรมชาติ ธรรมชาติของขันธ์ ๕ ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ มันต้องมีการเคลื่อนไหว มีการเคลื่อนไหวเป็นธรรมดา สิ่งนี้เป็นธรรมดา แต่จิตที่มันพ้นจากกิเลสแล้วมันเป็นธรรมล้วนๆ มันอาศัยสิ่งนี้อยู่เป็นวิหารธรรม ถ้าวิหารธรรม มันถึงเป็นประโยชน์กับโลกใช้ใหม่

แต่ถ้าเรามีกิเลสในหัวใจ สิ่งที่เราบกพร่องอยู่ เราเป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติสงฆ์ ข้อวัตรปฏิบัตินี้เพื่อขัดเกลากิเลส เพื่อขัดเกลามัน ถ้ามันไม่มีข้อวัตรปฏิบัติ ไม่มีกฎหมาย ไม่มีกติกา เราเอาสิ่งใดวัดใจเราว่าใจเรามีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า

จิตใจเรามีคุณค่า รถหรือความเร็วเขามีเครื่องวัด วัดว่าความเร็วเท่าไร ความต่อเนื่องเท่าไร สิ่งต่างๆ เท่าไร จิตก็เหมือนกัน จิตถ้ามันมีกำลังของมัน ข้อวัตรปฏิบัติ เครื่องวัดของใจ ว่าใจมันได้สร้างสมบุญญานิพพานมาแล้วไหน สิ่งนี้มันพอใจไหม? มันพอใจ ถ้าเราเริ่มต้นประพฤติปฏิบัติใหม่ๆ ทางจกรม นั่งสมาธิภาวนา มันเห็นแล้วมันเบื่อหน่าย ต้องทำอย่างนั้น ต้องซ้ำต้องซาก ความทำซ้ำซาก ซ้ำซากเหมือนน้ำหยดลงหิน ทำทุกวันไง

แต่ถ้าจิตมันเป็นธรรม มันুদ্ধคัม เห็นทางจกรมใหม่ ที่ไหนมีช่องว่างพอเริ่มบริหารได้ เริ่มวิหารธรรม มันจะเข้าทันทีเลย เวลาจิตที่มันเป็นธรรมขึ้นมา มันเห็นสภาวะสิ่งต่างๆ มันจะหมุนกลับมาข้างใน มันจะหมุนกลับมา มันเหมือนกับความเร็วของเรา ความเร็วของกำลังของจิต มันมีความเร็วของมันขึ้นมา เราจะรักษาความเร็วของเรา รักษาให้มันเร็วขึ้นไป ให้มันคงที่ ให้มันเร็วคงที่ แล้วให้มันอยู่ในเส้นทาง ไม่ให้มันตกขอบไป นี่เรารักษาความเป็นไปของมัน สิ่งที่เป็นไป มันจะรักษาของมัน มันจะมีกำหนดของมัน มันুদ্ধคัมไง มันুদ্ধคัมกับข้อวัตรปฏิบัติ มันুদ্ধคัมกับ

การกระทำ มันคู่คี่กับเราขึ้นมาเพื่อประโยชน์ของเรา เพื่อประโยชน์กับใจ ใจมันเป็นประโยชน์ขึ้นมาเพราะเรามีการกระทำ เพราะแรงกระทำ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” เหตุการกระทำขึ้นมามันถึงจะมีพลังงานของมันขึ้นมา ถ้ามีพลังงานของมันขึ้นมา พลังงานของใจ ถ้าใจมีพลังงานขึ้นมา แล้วใจจะออกทำงานอย่างไร ใจจะออกไปวิปัสสนาญาณอย่างไร

คุณิ พระอรหันต์ในสมัยพุทธกาล พระสารีบุตรว่าปัญญาเลิศที่สุด พระโมคคัลลานะว่าฤทธิ์เลิศที่สุด พระอุบาลีบอกว่าวินัยสำคัญที่สุด สิ่งที่สำคัญที่สุดมันเป็นความถนัด มันเป็นจริตนิสัยของแต่ละดวงจิต นี้พระอรหันต์เหมือนกัน

สุดท้ายแล้วถามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าสิ่งใดประเสริฐที่สุด องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า **อัสวัคขยญาณสำคัญที่สุด** อัสวัคขยญาณไง อัสวัคขยญาณคืออริยสังทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค มรรคญาณ มรรคญาณคืออัสวัคขยญาณ มรรคญาณคือการทำลายหัวใจ มรรคญาณคือการทำลายกิเลส มรรคญาณสำคัญที่สุด

แล้วมรรคญาณมันมาจากไหน มรรคญาณมันมาจากไหน? มันมาจากหัวใจนี้ไง มันมาจากการเริ่มต้นของสิ่งที่มันสกปรก

คุณิ คุณ่านสิ เขาเอาไม้ดิบๆ มาเผาถ่าน ไม้ดิบๆ ไม้ที่โดนไฟป่าเผาทั้งทำลายไป เขาเอามาเผาจนมันสุก มันเป็นถ่าน ถ่านเขาเอาไปหุงข้าวหุงปลากัน เห็นไหม ใจดิบๆ ใจดิบๆ ใจที่มีกิเลสอยู่นี้ เขาบอกว่าถ้ามีความอยากอยู่ภาวนาไม่ได้

คนเรามีกิเลสอยู่ จะเอากิเลสชำระกิเลสได้อย่างไร เพราะมันไม่เคยทำ มันไม่เคยทำ มันไม่รู้ว่าการชำระกิเลสเขาชำระกันอย่างไร การชำระกิเลสก็เอาสิ่งที่มีอยู่ชำระ เอาใจชำระใจ แต่เอาใจที่เป็นสัมมาทิฐิ เอาใจที่มันเป็นมรรคญาณ เอาสิ่งที่เป็นประโยชน์ชำระใจ

ถ้าชำระใจ ชำระให้มันสะอาดขึ้นมา ถ้าชำระสะอาดขึ้นมา งานอย่างนี้ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ทอดอาลัยเลย ทั้งๆ ที่ปรารถนามารื้อสัตว์บนสัตว์ สร้างบุญญาธิการมา ก็คนเตรียมตัวพร้อม คนเตรียมตัวมาพร้อมเลย มาเป็นศาสดา เตรียมตัวมาพร้อมเพื่อจะรื้อสัตว์บนสัตว์เลย แต่ขณะเข้าไปตรัสรู้ธรรมขึ้นมา “มันจะทำได้อย่างไร มันจะทำได้อย่างไร” เพราะวุฒิภาวะของจิตที่มันจะเข้ามาสูงส่งขึ้นมาจนย้อนกลับ จนเห็นพลังงานเข้ามาชำระ

ใจ มันจะเป็นไปได้อย่างไร มันเหมือนกับสิ่งที่แทบจะเป็นไปไม่ได้เลย ถ้ามันเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ง่าย ทำไมพระเราบวชเรียนมหาศาลเลย คนตั้งใจประพฤติปฏิบัติทั้งนั้นนะ คนเวลาตั้งใจประพฤติปฏิบัติ ตั้งใจจะเอาธรรมจริงทั้งนั้นนะ แต่ทำไมไม่ได้ตั้งใจปรารถนาละ

เพราะเวลาตั้งใจมันตั้งใจเฉยๆ เวลาจะไปปฏิบัติขึ้นมามันตั้งใจ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” แต่เหตุมันไม่สมควร เหตุมันไม่สมควร เหตุมันไม่เป็นไป ขิปปาภิญญา เวลาผู้ปฏิบัติเร็วรู้เร็ว เพราะมันสร้างสมบุญญาธิการมา

เวลาเราทำทานกัน เวลาเราเสียสละกันก็ว่าสิ่งนี้ไม่มีประโยชน์...ก็ไอ้เสียสละที่ไม่มีประโยชน์ คุณสิ พระสีวลีเป็นผู้ที่ทำทานมาก คุณสิ พระสมัยพุทธกาล พุทธถึงพระอรหันต์นะ ไม่เคยเป็นโรคเลย ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บแม้แต่นิดเดียวเลยตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นพระอรหันต์จนดับขันธนิพพานไป ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บเลย เพราะได้สร้างสมบุญญาธิการมา เสียสละเรื่องยา เรื่องต่างๆ มา

สิ่งที่เราทำมา สิ่งปัจจุบันนี้ที่มันทุกข์มันยากอยู่นี้ ก็เราทำมาอย่างนี้ เราทำของเราอย่างนี้นะ แต่มันยังมีโอกาส เพราะเราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา ศาสนาคืออริยมรรค มรรคคือมรรคญาณ ศาสนธรรมคำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนเรื่องอะไรละ สอนเรื่องโลกๆ หรือ สอนเรื่องการก่อสร้าง เรื่องสังคมหรือ

สังคมมันคือสังคม สังคมถ้าหัวหน้ามันดี สังคมมันจะดีไปเอง สังคมถ้าหัวหน้าไม่ดี สังคมจะมีความตั้งใจขนาดไหน ประชาธิปไตย โจรยกมือก็ยกมือเพื่อปล้น ในเมื่อสังคมเป็นอย่างนั้น หัวใจก็เป็นอย่างนั้น การประพฤติปฏิบัติก็เป็นความลำบาก ฉันทมือเดียวก็ไม่ได้ ในเมื่อสังคมเขามีเลี้ยงมีกินอยู่แล้ว วัสดุเยอะแยะไป ทำไมต้องมาขัดเกลาภิเลส ทำไมต้องมาทำให้ลำบากเปล่า

แล้วมันลำบากเปล่าที่ไหนละ มันไม่ลำบากเปล่าสิ มันเป็นสัจจะความจริง เพราะอะไร เพราะกินอิ่มนอนอุ่นมันก็หมู หมูดีๆ นี้ กินอิ่มนอนอุ่นมันก็เป็นแบบหมู มันบั่นทอน เห็นไหม แต่ถ้ามันเป็นการขัดเกลา ไม่ให้อิ่ม ถ้ามันอิ่มแล้วธาตุขันธ์มันทับ ธาตุขันธ์มันทับหัวใจ

คุณสิ ทางโลกเขากินเพื่อกาม กินเพื่อเกียรติ กินเพื่อศักดิ์ศรี ภิกษุเรากินเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น กินเพื่อดำรงชีวิตเท่านั้น เอาชีวิตนี้ไว้เพื่อการรื้อค้น ฉะนั้น สิ่งใดที่มันมีมากมีมายขึ้นมามันเป็น

ศรัทธาของเขา มันเป็นความเชื่อของเขา มันเป็นการเคารพนับถือของเขา นี่เป็นสมบัติของเขา แล้วของเราละ ของเราคือการนั่งสมาธิแล้วไม่โง่งมงายต่างหากละ

ถ้าเราลองศรัทธาก็สนองกิเลสไง ศรัทธาก็คือศรัทธา ศรัทธาฆ่ากิเลสไม่ได้ ศรัทธาเป็นความเชื่อ เป็นความพอใจของเขา แต่หัวใจของเรา เราเป็นผู้ถนอมรักษา เราเป็นคนไข่นะ คนไข่นะเอาของแสลงมากินไหม เราเป็นคนไข่นะแล้วกินแต่ของแสลง แล้วโรคจะหายไหม

สิ่งที่เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันก็ต้องให้มีสติสัมปชัญญะ มีสติ มีความพร้อม มีทุกอย่างพร้อม ถ้ามีสติสัมปชัญญะขึ้นมา สิ่งที่เราใช้สอยไปมันทำให้เราคุ้นชินกับสิ่งที่เป็นกิเลส สิ่งที่เป็นความนอนเนื่องไปในกิเลส สิ่งที่เป็นอนุสัย แล้วเราจะทำไหม ถ้าเราทำ เราก็เห็นกิเลสดีกว่าธรรมดา

ถ้าเราเห็นธรรมะดีกว่ากิเลส สิ่งที่เขาสละมามันเป็นบุญของเขา เรารับแล้วเราก็ไม่ต้องสนองตอบ เราทำได้ ให้เขาเห็นว่าเรารับแล้ว สิ่งนี้มันเป็นประโยชน์กับสาธารณะ แต่ความรู้สึกของเรา เราคนป่วย คนป่วยเอาสิ่งที่เป็นของแสลงเข้าไปให้โรคมันฟื้นฟูขึ้นมาได้อย่างไร

ถ้ามีสติสัมปชัญญะ มีการหลบหลีก นี่ไง ศากยบุตรพุทธชิโนรส ศากยบุตรไง บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้เห็นด้วยตามความเป็นจริง มีสติสัมปชัญญะ สติพร้อม ไม่ใช่ให้กิเลสมันรู้เห็น ถ้ากิเลสมันรู้เห็น มันก็ตอบสนองกิเลสทั้งนั้นนะ กิเลสมาก็กิเลสตอบสนองกันไป แล้วมันก็ได้แต่เอากิเลสกดหัวไว้ กดหัวไว้ แล้วบอกเจตนาดี...เจตนาของกิเลสนะ ถ้าเจตนาของกิเลสมันก็คือกิเลสนั่นละ

ถ้าเจตนาของธรรมละ เจตนาของธรรม ธรรมเหนือโลก ถ้าธรรมเหนือโลก เราต้องเหนือกว่าโลก เหนือโลก อยู่กับโลกนี้แหละ แต่เหนือมัน เหนือมันด้วยสติสัมปชัญญะ เหนือมันด้วยความรู้สึก ด้วยความรู้ทันของเรา เราต้องบริหารเขาละ ไม่อย่างนั้นเราจะเป็นผู้ นำได้อย่างไร ผู้นำ ผู้นำเขาต้องมีสติสัมปชัญญะที่จะนำเขาได้สิ ถ้าผู้นำเขาไม่ได้ แล้วไปเป็นผู้ นำได้อย่างไร

ถ้าเป็นผู้ นำ เราต้องทันกับความรู้สึกของเรา ทันกับความคิดของเรา ถ้าความคิดเรา อย่าให้เป็นหมาเห่าใบตองแห้ง มันเห่าไปตลอด เรื่องของโลกเป็นเรื่องของโลก ไม่ต้องโต้แย้ง มันโต้แย้ง

ไม่มีที่สิ้นสุด เรื่องของโลก คนเกิดมาตาย เกิดมาตาย ทำงานไม่มีวันจบหรือ เกิดมาตายแล้ว มรดกงานยังมีต่อๆ กันไป โลกต้องเป็นมรดกไปสภาวะแบบนั้นเพื่อหาปัจจัยเครื่องอาศัย

แต่งงานของกรรมมันจบได้ ถ้างานของกรรมมันจบ สิ่งที่มีมันจบกระบวนการของมัน แล้ว เราทำไมต้องเอาสิ่งที่ยังกระบวนการไปต่อเนื่องกับสิ่งที่ไม่จบ ในเมื่อสิ่งนั้นมันไม่จบก็ต้องให้มันไม่จบไว้อย่างนั้น ในเมื่อโลกเป็นอย่างนี้ โลกนี้พร้อมอยู่เป็นนิจ โลกนี้ไม่เคยเต็ม คนเกิดคนตาย ตลอดเวลา ต้องมีการใช้จ่าย ต้องมีอาหาร ต้องมีต่างๆ ตลอดกันไป อาหารเป็นการดำรงชีวิตของมนุษย์ อาหารเป็นการดำรงชีวิตของมนุษย์นะ แล้วอาหาร ๔ ของเราละ แล้วอาหารที่เป็นทิพย์ละ แล้วอาหารของเราละ อาหารที่เป็นอริยสัจที่มันจะฆ่ากิเลสละ ถ้าอาหารที่จะฆ่ากิเลสมันมาจากสิ่งที่สกปรกอย่างนั้นหรือ สิ่งที่เป็นโลกๆ สิ่งที่เป็นกิเลสอย่างนี้ มันจะเป็นอาหารที่ชำระกิเลสขึ้นมาให้เราได้อย่างไร สิ่งที่มีมันเอาอาหารขึ้นมาเป็นสิ่งที่จะฆ่ากิเลสไม่ได้ แล้วเราจะเอาสิ่งนั้นเป็นผู้นำได้อย่างไร เราถึงต้องเอาธรรมเป็นผู้นำ ถ้าเอาธรรมเป็นผู้นำ ธรรมมันอยู่ที่ไหน

ถ้ามีสติขึ้นมามันจะรู้หมด มีสติขึ้นมามันจะเห็นควรไม่ควร เห็นถูกหรือผิด เพราะเราเป็นคนทำเสียเอง ถ้ามีสติขึ้นมา เราผลอสติ เราก็ทำสิ่งที่ผิด สิ่งที่เราผิดมันควรเป็นความผิด นั่งสมาธิถ้า นั่งไม่ตรงแล้วมันก็เป็นความผิด นั่งสมาธิขึ้นมาแล้วมันโงกโง้งขึ้นมา นั่งแล้วมันไม่เข้าสมาธิเลย สักแต่ว่าตกวงค์ไป หายวูบไปเลย พุทโธๆ หายไปเลย รู้สึกตัวอีกทีหนึ่งมันเป็นสมาธิหัวต่อ ก็ไม่รู้ ก็ไม่รู้ว่าตัวเองตกวงค์อยู่ ก็ไม่รู้ว่าตัวเองเข้าไปในวงค์ ไม่รู้ว่าสิ่งนี้เป็นสมาธิเลย เพราะอะไร เพราะมันขาดสติ

ถ้ามีสติขึ้นมามันจะเข้าสมาธิอย่างไร ทุกอณู ทุกวินาที ทุกการเคลื่อนไหวของจิต สติจะตามทันตลอด สติจะตามทันจิตเข้าไป จิตมันจะสงบตัวเข้ามาขนาดไหน มันมีพลังงานของมัน ถ้ามีสติเข้ามา เราตั้งสติมากขึ้นไป จากขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ

ถ้าเป็นอุปจารสมาธิมันจะออกรู้ สิ่งที่จะออกรู้มันเป็นนิมิต นิมิตที่ถูกก็มี นิมิตที่ผิดก็มี นิมิตที่ถูกมันอยู่ที่กำลังของจิต จิตมีกำลังมาก จิตมีวิฤทธิภาวะ จิตที่มีจุดยืน มันเห็นสิ่งใดมันจะเห็นโดยธรรมชาติของมัน จิตที่ไม่มีวิฤทธิภาวะ แต่จิตมันสงบ มันมีกำลังของมัน มันเห็นของมันเหมือนกัน เห็นใหม่ สิ่งที่เป็นนิมิตถูกก็มี ผิดก็มี

แล้วถ้าจิตเราสงบเข้าไปอีกให้มันเป็นอัปนาสมาธิเพื่อกำลังของมัน แล้วย้อนออกมา ถ้ามันกำหนดควบคุมได้มันจะย้อนไปที่กาย ย้อนไปที่กาย ถ้านิมิตเป็นกาย ถ้าจิตมันมีสมาธิอยู่ นิมิตเป็นกายแล้วมันวิภาคะ มันแยกส่วนขยายส่วน มรรคญาณมันเกิดอย่างนี้

คำว่า “นิมิต” มันคิด มันคิดตรงไหน มันไม่คิด มันเป็นโดยธรรมชาติ มันเป็นโดยสัญชาตญาณ มันเป็นไปโดยอำนาจของจิต จิตนี้มันเข้าไปเห็นนิมิตก็ได้ ไม่เห็นนิมิตก็ได้ เห็นถูกก็ได้ เห็นผิดก็ได้ สิ่งนี้มันเป็นธรรมชาติ สิ่งนี้มันเป็นวิธีการ มันเป็นการกระทำอันหนึ่งของจิต มันเป็นการเคลื่อนไหวอันหนึ่งของจิตที่เราจะบอกผิดถูกไม่ได้ แต่ขณะที่เกิดขึ้นแล้วมีครูบาอาจารย์ที่รู้จริง แล้วออกมาแยกแยะเองว่ามันถูกหรือผิด

แล้วมีครูบาอาจารย์ไปทำไม เราไปหาครูบาอาจารย์ทำไม

ก็ไปหาครูบาอาจารย์คอยชี้แนะเราไง สิ่งที่เราไปรู้ไปเห็นมันถูกหรือผิด ถ้ามันถูกหรือผิด ถ้ามันผิดโดยทฤษฎีมานะ เราก็ไม่ยอมรับ เพราะเราเป็นคนที่มีรู้เห็นเสียเอง แล้วครูบาอาจารย์ท่านไม่รู้เห็นกับเรา แล้วถ้าบอกของเราผิด ทฤษฎีมันก็เกิด ทฤษฎีการยึดมั่น ยึดในความรู้ผิด ฉะนั้น ครูบาอาจารย์ท่านมีเทคนิคของท่าน ท่านจะบอกว่าถูกหรือผิด ท่านก็ต้องดูความเหมาะสม ความเหมาะสมว่าจิตนี้มันยึดน้อยยึดมาก หลงน้อยหลงมาก หลงดีหรือหลงชั่ว

หลงดีก็หลง หลงดี ไปทำสมาธิกันไป จิตเป็นสมาธิเป็นความดีอันหนึ่ง ความดีอันหนึ่งมันจะออกวิปัสสนามันก็ไม่ทำอีก มันเป็นความดี มันคิดในความดีของมัน “ว่างๆ ว่างๆ สมาธิอย่างนี้เป็นนิพพาน” มันไปติดเป็นนิพพานก็ได้ สิ่งนี้มันเป็นสิ่งที่สุดวิสัย สุดวิสัยเพราะเด็กที่มันโตขึ้นมา มันต้องมีความผิดพลาดเป็นธรรมดา ชีวิตของคนคนหนึ่งจากเด็กเป็นผู้ใหญ่ การดำรงชีวิตทั้งชีวิตเราจะไม่เคยทำผิดพลาดเลย เป็นไปได้หรือ? เป็นไปไม่ได้

ในการประพฤติปฏิบัติเริ่มต้นตั้งแต่การที่ภาวนาขึ้นมามันก็มีความผิดเป็นธรรมดา ครูบาอาจารย์องค์ไหนก็แล้วแต่ที่ปฏิบัติมา ผิดมาทั้งนั้นนะ ไม่มีใครภาวนาถูกต้องตลอดรอด ผิดมาทั้งนั้น แต่ยังมีครูมีครูมีอาจารย์ แล้วท่านฟังครูบาอาจารย์ของท่าน ครูบาอาจารย์ท่านถึงได้แก้ไข แก้ไขให้กลับเข้ามาเป็นสัมมา เป็นความเห็นที่ถูกต้อง ถ้าเป็นความเห็นที่ถูกต้อง ย้อนกลับเข้ามาข้างใน นี่มันเป็นไปโดยอริยสัจ

ครูบาอาจารย์ทำให้เราไม่ได้นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาอริยสัจยัดเข้าไปใน หัวใจเราไม่ได้หรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นคนชี้ทาง แล้วเราเป็นคนเจาะ เป็นคน หา เป็นคนจัดการเรื่องแหล่งน้ำ เรื่องวัตถุต่างๆ ที่เราจะเอาขึ้นมาประกอบเป็นมรรคญาณของเรา มันเกิดจากใจของเรา เห็นไหม

จากจิตที่มันมีกิเลส จิตที่มันมีความเศร้าหมอง จิตที่มันทุกข์อยู่ที่นี่ ถ้ามันมีการทวนกระแส มี กำลังที่ทวนกระแสเข้าไปถึงตัวมัน แล้วพลิกแพลงจากตัวมันขึ้นมาให้พลิกออกมาเป็นธรรม เป็น ธรรมคือความมัชฌิมาปฏิปทา เป็นธรรมคือสัมมาสมาธิ สัมมาปัญญา มันเป็นสัมมาทั้งหมด ถ้า เป็นสัมมา สัมมามันมาจากไหน? มันก็มาจากมิจฉา มิจฉาเพราะมันมาจากที่มันไม่รู้ ไม่รู้มันก็ทำ ตามประสา มัน แล้วมันทำไป มันผิดพลาดไปบ่อยครั้งเข้า มันพิสูจน์ตรวจสอบขึ้นไปแล้วมันก็คิด ข้อง มันก็เปลี่ยนแปลง มันก็เอาสิ่งที่ผิดพลาดนั้นมาเป็นครู มาเป็นการกระทำ แล้วพยายามกำหนด ใจ กำหนดใจตั้งสติ แล้วรำพึง รำพึงควบคุมใจ รำพึงคือการควบคุมความคิด ความคิดมันคิดอยู่ รำพึงก็ความคิดอันหนึ่ง แต่ความคิดในสมาธิ ควบคุมให้สมาธิมันหมุนออกมา มันหมุนออกมาให้ เป็นพลังงานของมัน คือหมุนออกมา หมุนออกมาจากสมาธิ สมาธิออกมาทำงาน สมาธิออกมา วิปัสสนา ไม่ใช่สมาธิเป็นนิพพาน

ความเห็นของเราว่าสมาธิเป็นนิพพาน ย้อนกลับออกมาให้มันเป็นความจริงของมัน สิ่งที การกระทำอย่างนี้มันก็เป็นกระทำมาจากใจ ถ้าใจไม่กระทำ สมาธิของใคร ทุกข์ของใคร ทุกข์ นี้ของใคร ทุกข์ส่วนบุคคลคนละ ดินฟ้าอากาศเป็นทุกข์กับเราหรือ พ่อแม่พี่น้องเป็นทุกข์กับเราหรือ พ่อแม่พี่น้องต่างๆ เขาเป็นทุกข์ของเขา ทุกข์ของใครทุกข์ของมัน ทุกข์มากทุกข์น้อย ในปัญหา เดียวกัน ความทุกข์ต่างๆ กัน เพราะยึดมากยึดน้อยต่างกัน ปัญหาอันเดียวกัน สิ่งที่เกิดขึ้นกรณี เดียวกัน แต่คนที่ทุกข์มาก คนที่ทุกข์น้อย คนที่เข้าใจ คนที่ควบคุมได้ ความรู้สึก ความทุกข์ เจ็บปวดต่างๆ กันไป

แต่ถ้ามันชำระล้างละ ชำระล้าง ทุกข์มันเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ทุกข์มันเกิดจากค้นหาความ ทะยานอยาก ทุกข์มันเกิดจากความผลัดไส ทุกข์มันเกิดจากการไม่ยอมรับความจริง สิ่งนี้ ค้นหา ภาวค้นหา สิ่งที่มีใจก็ยังมีผลัดไส สิ่งที่ต้องการมันก็ไม่ได้ตั้งใจ ไม่มีสิ่งใดได้ตั้งใจเลย มันเป็น สมุทัย มันเป็นค้นหาทั้งหมด นี้ทุกข์เกิดเพราะค้นหา การควบคุมค้นหาด้วยมรรคญาณ

ตัณหาคืออะไร? ตัณหาคือกิเลส กิเลสที่มันเกิดจากใจ

แล้วมรรคญาณมันเกิดจากอะไร? เกิดจากสัมมาสมาธิ

ถ้าสัมมาสมาธิมันสงบตัวลง มันจะเกิดเป็นตัวตนไม่ได้ ถ้าเกิดเป็นตัวตน เกิดเป็นเรา เกิดเป็นสิ่งที่มันเป็นปมเป็นประเด็นในหัวใจ มันจะเกิดสมาธิขึ้นมาไม่ได้ สมาธิเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่เป็นสัมมาสมาธิแล้วย้อนกลับไปทำลายมัน ทำลายสิ่งที่มันขัดขวางอยู่ในหัวใจ เห็นไหม

มันเป็นการกระทำของใจนะ สิ่งที่เป็นการกระทำของใจ แล้วทำที่ไหน เวลาพูด พูดกันปากเปล่า พูดกันปากเปียกปากแฉะ แต่เวลามันเป็นขึ้นมาเป็นสมบัติส่วนบุคคล เป็นขึ้นมาจากสมบัติจากภายใน สมาธิเป็นอย่างนี้ ปัญญาเป็นอย่างนี้ ถ้าของจริงก็เป็นของจริงเหมือนกันหมด แต่ถ้าเป็นสมาธิของเรา ปัญญาของเรา มันเป็นปัญญายืมมา สมาธิก็เป็นการคาดหมาย ไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริง ตัวสมาธิมันพูดได้อย่างไร ตัวสมาธิมันพูดออกมาจากอะไร สิ่งที่เราพูดได้คืออาการทั้งหมด สิ่งที่เราพูดได้ สิ่งที่เราอธิบายได้ ปากเปียกปากแฉะและเลยว่สมาธิเป็นอย่างนั้นๆ สมาธิเป็นอย่างนั้นก็คือจำมาทั้งนั้น จำมาคือทฤษฎีทั้งนั้น มันไม่เป็นความจริงทั้งนั้น

ถ้ามันเป็นความจริง มันเกิดขึ้นมาจากใจ มันเป็นความจริงของมัน แสดงออกก็รู้ว่าเป็นความจริง เพราะมันต่างกับโลก ต่างกับความรู้สึกของโลก ความรู้สึกของโลกเป็นสมมุติทั้งนั้น แต่เป็นความจริงขึ้นมา มันเป็นสังขารม สังขารมันเกิดขึ้นมาจากหัวใจ จากหัวใจที่มีติดบอด จากหัวใจที่ทุกข์ยาก สังขารมันเกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาจากสมมุตินี้แหละ เกิดขึ้นมาจากทุกข์นี้แหละ เกิดขึ้นมาจากสิ่งที่เราควบคุมด้วยสติสัมปชัญญะ แต่ทำให้มันสมคูล ทำให้มันเป็นความจริงทำขึ้นมา ฌนอนรักษหัวใจ ฌนอนรักษาวิธีการของเรา เข้าไปถึงที่สุด มันจะละเอียดอ่อนเข้าไป ขณิกะ อุปจาระต่างๆ กันเข้าไป

ถึงที่สุด ถ้าเราควบคุมแต่เหตุ น้ำเต็มแก้ว น้ำเต็มแก้ว หมายถึง สมาธิก็คือสมาธิ สมาธิ เราทำของเราได้ ถ้าสมาธิทำไม่ได้ ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ พุทโธๆ ควบคุมมันไม่ได้ มันเป็นเหตุที่สุดวิสัย มันมี เหตุที่สุดวิสัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสอนลูกศิษย์ลูกหาแต่ละองค์ก็สอนต่างๆ กันไป ไม่เคยสอนเหมือนกันเลย เพราะเหมือนกัน สิ่งที่ได้ยินได้ฟัง กิเลสมันรู้อยู่แล้ว มันซุกหลุมล่อไว้แล้ว

สิ่งที่เรานึกไม่ถึง สิ่งที่เราคิดไม่ได้ ถ้าเปรียบเทียบขึ้นมาเป็นธรรม พับ! จิตมันพลิกทันทีเลย เพราะมันเป็นสิ่งที่คิดไม่ถึง สิ่งที่เราไม่รู้ไม่ได้ สิ่งที่เราคาดไม่ถึง นั่นละมันอยู่ในหัวใจนะ นี่เวลาธรรมมันเกิดมันเกิดอย่างนั้น ครูบาอาจารย์ท่านเพียงแต่ชี้หน้า แล้วเราพลิกใจของเรา เราย้อนกลับเข้ามาในใจของเรา แล้วมันพลิกออกไป สังกรรมมันเกิดอย่างนี้ แล้วสังกรรมมันอันเดียวกันนะ ชมฺมุสากัจฉา เอตมฺมุจฺจลฺมุตฺตมํ ขณะที่สนทนาธรรม ถ้าธรรมเหมือนกัน มันจะเหมือนกันทั้งนั้น ไม่ต่างกันเลย ฟังก็รู้ ดูก็เห็น สิ่งต่างๆ มันเหมือนกัน การแสดงออก แสดงออกมาจากใจที่เป็นธรรม มันจะเป็นธรรมตลอด

ถ้าแสดงออกจากใจที่เป็นกิเลส ทั้งๆ ที่ว่าแสดงธรรมนะ ทั้งๆ ที่พยายามจะแสดงออกให้ เป็นสิ่งที่ขอมรับของโลก แต่โลกเขาไม่ยอมรับหรอก เพราะมันรู้ทันกันได้ เพราะสิ่งนี้มันคาดหมายได้ แต่ถ้าเป็นธรรม ธรรม กิเลสคาดหมายไม่ถึง มันเป็นไปได้อย่างไร มันรู้ได้อย่างไร สงสัย สนทน่ะ เพราะเราคาดไม่ถึงหรือ ถ้ามันคาดถึง เป็นตรรกะ ตรรกะ คูตี นรทสววรรค์ ทุกคนคาดการณได้ แต่โศคาบัน สกิทาคามี อนาคามี คาดเดาไม่ได้ คาดเดาไม่ได้ ถ้าจิตเขาไม่รู้ คาดเดาไม่ได้ คาดเดาไม่ได้ พูดไม่ได้ บอกไม่ได้ เขาบอกว่าเป็นสถานที่ๆ นิพพานเป็นสถานที่หนึ่ง... สถานที่หนึ่งมันอยู่ที่ไหนละ

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันอธิบายได้ นิพพานคือนิพพาน นิพพานคือความสิ้นของกิเลส นิพพานคือสิ่งที่กิเลสมันจะกลับขึ้นมาไม่ได้ มันเป็นอนูฐานะ มันจะฟื้นมาอีกไม่ได้เลย แล้วมันอยู่ที่ไหน? ก็มันอยู่ในหัวใจ หัวใจของเราที่เรามีศรัทธาความเชื่อ ที่เราพยายามประพฤติปฏิบัติกันอยู่นี้ มันจะแลได้ด้วยความพยายามของเรา

เรา ถ้าเห็นจริงเห็นจัง เห็นจริงเห็นจังว่ามรรคผลมันรอเราอยู่ เหมือนสมบัติเลย กองภูเขาทองคำอยู่ต่อหน้าเรา แล้วให้ทุกคนเอาเครื่องมือเข้าไปขุดไปเจาะเอาออกมา ใครขุดได้มากได้น้อย ทองคำนี้เป็นของส่วนบุคคล แล้วทำกันไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน หัวใจของเรามันมีอยู่ ธรรมะก็มีอยู่ สติ สึล สมาธิ ปัญญา ทุกคนก็ท่องปากเปือกปากแฉะ คำริชชอบ งานชอบ เพียรชอบ มรรค ๘ มรรคญาณ รู้ไปหมด แล้วกองทองคำ ภูเขาทองคำ ทำไม่ไม่ไปขุดมันมา

ธรรมนี้มันเกิดมาจากใจ ภาชนะที่จะใส่ธรรมคือหัวใจ คือความรู้สึกล แล้วความรู้สึกลมีอยู่กับเรา สติ ส.เสื่อ ต.เต่า สระอิ สติ สติ แล้วเราเคลื่อนไหวยุ่ที่นี่ สติมันอยู่ไหน สติมันอยู่ไหน

สติถ้ามันมีอยู่ เราจะต้องไม่หลงตัวเอง สติมันมีอยู่ การเคลื่อนไหวของเราจะไม่ผิดพลาด สติของเรามีอยู่ เราจะควบคุมในการภาวนาของเรา ในการนั่งสมาธิของเรา ในการเดินจงกรมของเรา ในการใช้ปัญญาของเรา

มีสติเสียอย่างเดียว ทุกอย่างจะเป็นความถูกต้องไปหมดเลย

ขาดสติ นกแก้วนกขุนทอง ปากเป๊กปากแฉะ มันไม่มีสติ

เพราะกรรมะ เขาให้สอนตัวเอง กรรมะ เขาให้สอนหัวใจ กรรมะ เขาเอาไว้ให้จับผิดความรู้สึกของเรา กรรมะ เขาให้ย้อนกลับมาดูในหัวใจ เรื่องของคนอื่นไม่ใช่ของเรา แต่นี่เรื่องของเรา มองข้าม ถ้าเรื่องของคนอื่นนะ รู้ไปหมด นกจิ้งจกหัว จี้อยู่บนหัวตัวเองไม่เห็น ถ้าจี้อยู่บนหัวคนอื่น เห็นไปหมดเลย

นี่มันย้อนกลับ มันต้องย้อนกลับอย่างนี้ ย้อนกลับขึ้นมาดูเรา ย้อนกลับขึ้นมาดูหัวใจของเรา แล้วพยายามสร้างของเราขึ้นมา สร้างของเราขึ้นมา ถ้ามันเป็นสมบัติของเรา มันเป็นความจริงของเรา มันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา ศากยบุตรพุทธชิโนรส ศากยบุตร บุตรขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เทศนาธัมมจักขุ “สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายต้องดับไปทั้งหมด” ในโลกนี้เป็นความว่างทั้งหมด ไม่มีสิ่งใดอยู่ตกค้างในโลกนี้เลย โลกนี้จะเปลี่ยนแปลงไปตลอด ไม่มีอะไรคงที่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นใจมากนะ เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม มีรัตนะ ๒ เท่านั้น เวลาแสดงธัมมจักขุ ขึ้นมา พระอัญญาโกณฑัญญะบรรลुธรรมขึ้นมา “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชื่นใจมาก มีพยานหลักฐาน มีคนรู้ตามได้ ทั้งๆ ที่สำเร็จขึ้นมา ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “จะสอนใครได้” ทอดธุระเลย เพราะสิ่งนี้มันลึกลับมหัศจรรย์ เวลาอัญญาโกณฑัญญะบรรลุธรรมขึ้นมา “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ”

นี่ก็เหมือนกัน ในหัวใจของเรา ภูเขาทองคำ ภูเขาทองคำ ตักมันตี ตักมัน ตักมาเป็นของเรา เวลาตายไป ภูเขาทองคำมันก็หายไปหมดนะ ตายไปเกิดภพใหม่ชาติใหม่ แล้วศรัทธาหรือไม่ ศรัทธาก็ยังไม่ว่าง จะไปเกิดเป็นอะไรก็ไม่ว่าง ถ้ามีความจริงขึ้นมา ไปเกิดเป็นเทวดาก็เพลิดเพลิดไป อีก ภูเขาทองคำอยู่ไหน

ในปัจจุบันนี้เป็นศากยบุตรพุทธชิโนรส สมมุติสงฆ์ แล้วสิ่งนี้ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่ต่อหน้าเรา แล้วเราจะตักดวงเอาใหม่ เราจะเอาอะไรไปตักดวงมัน เราจะเอาอะไรไปต่อสู่มัน เราจะเอาอะไรเป็นประโยชน์ เอามาเป็นประโยชน์ของเราละ ถ้าเป็นประโยชน์ของเรา

เวลาครูบาอาจารย์ท่านว่า พระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เป็นพระอรหันต์ ครูบาอาจารย์ของเราที่เป็นพระอรหันต์ ถ้าเป็นพระอรหันต์ ความสุขต้องเสมอกัน ทองคำเหมือนกัน ภูเขาทองคำเหมือนกัน มากหรือน้อย ใหญ่หรือโต ภูเขาเล็ก ภูเขาใหญ่ นั่นเป็นอีกประเด็นหนึ่ง เพราะมันเป็นอำนาจวาสนา แต่มันเป็นทองคำเหมือนกัน มันเป็นความรู้จริงเหมือนกัน มันเป็นสมบัติส่วนตัว เราต้องทำของเรา

เราเป็นพระ เราเป็นนักรบ เราเป็นศากยบุตร เราเป็นบริษัท ๔ ภิกขุ ภิกขุณี ภิกขุเป็นผู้ที่ จรรโลงในศาสนา ถ้าเป็นภิกขุ เรายังไม่สามารถจรรโลงศาสนา เราไม่สามารถมีศีล สมาธิ ปัญญา ในหัวใจของเราแล้วใครจะมี

นักรบ รบให้ได้ รบเพื่อเรา แล้วถ้าเป็นประโยชน์กับเราแล้วจะเป็นประโยชน์กับคนอื่น เป็นประโยชน์กับทุกๆ ไป นี่จะเป็นสมบัติในศาสนา

ในศาสนานี้มีของจริง ในศาสนานี้มีมรรคมีผล ในศาสนานี้เป็นสิ่งที่เป็นศาสนสมบัติให้เรา ชาวพุทธ เราเป็นภิกขุ เป็นนักปฏิบัติ ให้เอาสมบัตินี้มาเป็นในหัวใจของเรา ถ้าเอาสมบัตินี้เป็นในหัวใจของเรา สมบัตินี้จะเป็นของเรา เอวัง